

ॐ आध्यात्मिक तीसवा ॥३१॥

॥ श्री ॥

श्रीरविकुळमंडगायनमः ॥ जे रणारंगधीररघुविर रविकुळमंडगायजी
 वनेत्र रजनीचरांतकरमणीयेगात्र राजेश्वरपरमात्मा १ आत्मांगमआ
 योधानाथ आनंदरूपआक्षयअव्यक्त परात्परआमळाआमित्य आदृशानं
 तआषळजो २ कर्ममोचकैवलयदानी करुणांसमुद्रछपापाणी बद्धेदक
 किलिषजाळोनी करीकळानभक्तव्य ३ परमानंदापरमपुरुषा पद्मजात
 जनकापयाब्धीवासा पंकजनेत्रापरारहंसा पश्यतयेददयाजीवनां
 तुं ४ मनमोहनांमंगळधामां मुनीजनमोहनांमेघः ज्ञातां मायातितामन
 वीआमां मानववेषधारका ५ दीनदयाळादशरथनंदनां दशमुखान्तकाह
 षदळणां दानवरीपुदरीद्रष्टेदनां दशावतारवेष्टाधारका ६ तीसावेंआध्या
 इंआनुसंधान मुलोचनां अग्नीप्रवेशोन सावरीवीशतिनयन वीतांकां

28
तशोककरी ७ बंधुपुत्रपउलेखणी आतांपाठी राखानहीसेकोन्ही तवंविद्य
जीवप्रधानतेशणी बोलता जालसावणार्ते ८ ह्मणेअहीरावणमहिगवण
पाताळीभाहतिदोघेजण तेकापरपविद्येकरून रामलक्ष्मणनेतिष्ठ ९ काळी
केपुढेंतात्काळी समपीतिदोघांचीबिकी ऐसंऐकतांदशमौळी परमसंतोष
पावला १० रावणोंपत्रपाठविलेंतंकेदुन तात्काळप्रगटलेदोघेजण क्रीते
कामक्रोधयेउन आहंकासीनेदले ११ त्यादोघां स आळीगुण मयेज्याप
तिकरीरुदन इंद्रजीतावेवर्तमान त्यादोघांससां गीतलें १२ याउपरीतेदो
घेबोलत आतांगतशोकवेविकरावाअर्थ सौमित्रराघवासीत्सीत राजनी
माजीनेउंउभयतासी १३ मगवरव्रउसेनेंवासंहार करावयालुम्हांकाये
उसीर ऐकोनिदशव्रह्मयनेत्र परमसंतोषपावला १४ तवंत्रिभिषणांचेप

(3)

३१

धान गुह्यरुपेंगोष्टीक्रीन तेंहिंपवनवेगेंजाउन रावणांनुज्याकशीयेले
१८ तेथेंनळनीळजांबुवंत मुख्यमारुतिसव्त्रेलेश्रत मगत्याणेंपुछुडुर्गआ
हुत सेनेंभोंवतेंरवीयेले १९ वेदीयावरीवेदेंघालुनी पुछुडुर्गउंचावळेगण
नी वरीठाइंदमपाणी जगातबैसलेतेसर्वदा १९ नीशाघोरपरमकाळी वंति
काळपुरुषाचीकांबळी क्रीजगावरीविकेंघातली आज्ञानांचीआविद्येनें २०
नीशीमाजीवृक्षबहुंत पक्षिणांआहवरीत रीसवउवाघुकातेशें लोककं
वतिआखेसी २० भूतेंअळीयसुणी गांधळघालीतिमाहावनिं माहंज्वाळ
रुपदाउनीं गुह्यहोतिपांअपरा २० सशानवासीप्रेतगण भयानक्रसुपेंद
वीतिहारण छळीतिअपवीत्रालुण पवीत्रादेखोनीपळताति २१ पींग
केदंशीक्रीलक्रीलीति भालुकादेविंबोभाति चक्रवांक्यायेस्वरुउमटति ती २

(38)

खेबोलतितेशणी २२ कुमुदिनीवैसतिमीलीदसवेग मस्तकमणीवेनिघा
लेतुरंग नीधानेप्रगटलीसांग येउं हणतिसभाग्या २३ आसो ऐसीनीझाहाट
लीघोर तवंतेपातलेदोघेआसुर दुर्गावरीगर्जतिवान्नर मार्गअनुमात्रहीसे
नां २४ आसुरावरींशुळतिशयप्रबळ गडुंवाहतिउर्गसबळ तवंशुळचीमो
उलातालाळ कोठआटळवजादुनीं २५ मगतेउर्ध्वपंथेंउजेन उर्गमर्चा
दाबोलांउन जेथेंनीजेलेगमलह मण रतारलेतेथेंआक्रमात २६ तवंक्रन
कष्टगवर्मावरीं नीद्रीस्तदोघेली वाववरी कीरमांपतिउमांपतिसेजारीं आ
वनीवरीपदुउले २७ आधीवनिहासचन वरीराक्षसेंचातलेंमोहन शेषम
हितउवलुन मस्तविंधेउनीवालीले २८ मगतेथेंचीकोरीलेंविवर लंबायमा
नयोजनेंसहस साताघटक्रांतयामीनींवर घेउनगेलेदोघेही २९ पुढेंतेरा

(५)

सहस्रयोजनें पुर्ण दधीसमुद्रकोलांडुन तेशें महीवावतिनगरगहण लेंव्रेदु
 नींविशेषपाहा ३० कृष्णक्रोधदोचेजण आत्मयासी घालीति आवरण तैसे
 नीगावरीं रामल सुमण सदनीं दंडरहीले ३१ नगरमध्यभाजीं देउठ येव्रेवीस
 योजनें उंचसबळ तें भद्रकाली वें सुख्यसळळ माहां विग्राळ भयानक ३२ आ
 सोदधीसमुद्रावेतीं जळुन वीसकेंदी येथीसी तप्तन मकरध्वजवळाटप
 पुर्ण दंडरक्षण ठेविला ३३ महीवावती तरामल सुमण नीद्विस्तवरी आवंणी
 मोहन लावरीन पायात्री बंधन वेंसले रक्षण अदिमही ३४ अप्सो इकडे
 सुवेळेसी जाण काये जालें वर्तमान निगासंपत्तां वें उकिर्ण उदयावळापात
 ला ३५ द्यावणार पुपती वें दर्शन समस्त पातले वानरगण तों ग्राये सहीत
 संपुर्ण तोही निधानं न दिसति ३६ देखीलें भयानक विवर घाबिले पाहति वा

३

(3A)

नर सुग्रीवादिब्रह्मपुत्रसमग्र गजबजीलेदेवोनीयां ॐ मगपाहतिजोवा
नर तोडादत्रायोजनेंलांबशोर असुरपाउलेउमटलीभयंकर रघुविरभ
नपाहताति ॐ शावरावरावेजीवण वृमढोद्रवावेदेवतार्वन बोरी
बोरीलेसणै न सुग्रीवपीटीवसुठ ॐ सकळवानरआत्रं हति धरणी
आंगलोटलोळति येकनाप्रघेउनीहावादेति रघुपतिवेगेंधांवेकां ॐ ज
गदंघापाजीवनेत्रा व्रांउळालापी आकांवासां तुंपरात्पर प्रादिसोयरा ओ
हंगेलासीउपेक्षुनी ॐ तवंधिपण आलाधांवन हणोस्त्रीरस्त्रीरआव
धेजण हेगोष्टीबाहेरजातांपुण येइलरावणसुध्यासी ॐ रापेंवीनांसेनां
समस्तयरीत्रर जैसेंप्राणोविणशरीर तरीफुयेनद्यावासमाचार पुढे
वीबार वराआतां ॐ पीउब्रह्मांउतलासहीत योगीशोधीतिवीक्षयेव

(५)

स तैसाबीनिवजोनिंसमस्त सीताकांततेवीश्रोधा ॥ विंधुनीतहारप
 लेमुक्त तेंसारायुक्तीनेंश्रोधीत कंविदांति वा अर्थपंडित ज्ञानदृष्टीनेंकाटी
 ति ॥ केंसमुद्रिंपडिलेवेद तेमखरूपेंगाधीतमुकुंद तैसाबीसीताहृदये
 मीलींद श्रोधानीयांकाटवा ॥ तुह्मीरघुपतिवेप्राणपित्र भगीरथप्रेतक
 रणीथोर तुमचाप्रतापरोहिणीवर निष्प्रबंजहृदइंवाहोंचा ॥ तुमच्या
 जाग्यासनाहीपार जोंसुखरूप आहेवयोकुमर तोक्षणमात्रेंरघुविर का
 टील आतांश्रोधांनी ॥ मगमासतिपुढेंवानर घालीतितेहांनमस्कार ह्मण
 विठ्ठलजीणारघुविर ठाईनपडेसर्वथाही ॥ रघुनाथप्राप्तीसीकारण तेंस
 दुसऱ्याह्मांसीपुर्ण कामक्रोधदेवीअहिमहिनीवयेन आत्मांमभेटवि ॥
 पुर्वीसीताशुद्धिवेलीवाही आतांरघुपतिसीपाडिंठाई ऐसेंऐक तांतेसमई

४

5A

राघवप्रीयेबोलीला ॥ हृदयेनलगतायेकसुख वीरं वीगेनहृदयेधीन
बंधुसहीतसीतारमण सुवेळेसीआणीतो ॥ मगहृदयेसुग्रीवविप्रियणां
तुझीप्रतापेंरक्षाविसेनां वीजयेस्त्रीयेसीआयोध्यासाणां आसुरनिवटोनी
आणीतो ॥ नळजांगदनिळजालुवंत येउनिप्रवेशलाविवराजांत तवं
सातसहस्रपोजनेंतेशं अंधकारशोरयें ॥ दोघेकासाविसहोउन मागीप
उलेमुळीयेउन मगतेमासतिनेंउडबाडुन आणीलेउचलोनिवाहेरी ॥
लगतांवीसीतळपवन सावधानाले दोघेजण प्रकाशदेखोणीयांनयन
उघडिलेनेत्रतेवेळी ॥ तवंविसकोटिराशसद्येउन मकरध्वजवैसलासे
रक्षण मगयांचहिवेषपालडुन कापडिहोउनीचालीले ॥ तवंआसुरींद
राउनिनयातें कोठेजातायेणोंपंथें हृदयतिजातोतीर्थतिं महिकावतीपाहा

(६)

वया ५५ अंतरीक्षकरावयाउडाण घेउंकाळीवेचेंदर्शन तुम्हीआवरोधा
 वयाकायेकारण राक्षसऐकोनिशोभला ५६ सक्कदंडउचलोन करीतिक
 पीसीताउण तोंहनुमंतैपाइंधरण मारीले आयरोनितेवेळा ५७ ऐसेंदेखतां
 वीपीत राक्षसधावीलेसमस्त प्रतापरुद्रतोहनुमंत शोभलाह तांतकाळ
 जैसा ५८ आसंव्यातकुंजभारी प्रवेशतिजेवीनरकेजारी तैसेपांचवृषी
 वीरीं राक्षसवीरमारीले ५९ वीसवारीपीसीतासन पंचवीरीभारेबांधुन
 पृथ्वीवरीआयरोन समुद्रामालीभीरकाविले ६० मगमकरध्वजधांवोनी
 भीउलामारुतिसीवळेंकरणी मुष्टीप्रहरदेतितेशणी येकमेकापडिपाउं
 ६१ सप्तपाताळेंदणावीति परमशोभलासेहनुमंत हृदइंदेउनीमुष्टी
 घात मकरध्वजपाडिलापै ६२ वक्षस्वळीमारुतिवैसोन ह्मणेतुजआतांसो ६

(6A)

उवील व्रवण येर ह्यणे अंजनी नंदन जवळी नाहीं ये क्षणी ६६ तो जरी ये
इल धांवोन तरी तुझें वरील गात पुण तो बीभा आपीता जाण हनुमंत ऐको
नी बां वला ७७ मगत गासी हा तिं धरुण ह्यणे सांगवै सावर्तमान ब्रह्म व्यासी
वायो नंदन तुं सुत वै साज्जालासी ६८ सी तो हनुमंत रुद्रावतार तुं ह्यणा वि
तो समा साकुमर संध्या तिहां सता सी समप्र संधा प्रकार वै सातो ६९ येर ह्यणे
लंका दहन पुं सी बांधला असतां ७० वेदें मारीर संपुर्ण वोला वलें ते का
ळी ७० तो स्वेद पै निवरोनी पुण कया की मार्या वील जाण तो समुद्री पडतां
मगरीनं गीळीतां ची तो मी जमलां ७१ ऐसा त्रतांत सांगोनि पुत्रें मस्तक ठेविला
वरणी ह्यणों ची तांनं वंरां विमं नी तो मगरी पातली धांवोनि वल्लभा सी पाहाव
या ७२ ह्यणे हे स्वर पदी सेला हाण जे हां वलें लंका दहन ते काळी चे रय पुण

प्रगरोनीसंरापेयेडावा ७७ मग भीमरूपधरीलें तें संपी मगरी लागली दह
वरणी ह्मणे वीतान वराविमनी आयो ध्यानाथ सुखी आसे ७८ अही महीन
परीदो घेजण येउन आला रासलक्ष्मण उदइवू देवि पुढें नेउन वळी समणी
तिदो प्रहरां ७९ आपण देउला मध्ये जाउन वैसावें गुप्तरूप धरुन ते वस्त्र
ळी रासलक्ष्मण भेटिले तुझांसी ८० ऐसं ऐकतां सीता ओव्हारण बोल
ता जाला संतोशान ह्मणे आसुवधी तां तमानंदन नटपवरीन येस्वळी वा ८१
येरु ह्मणे महीना वतिनगर त्रयोदश्या जनें दुर आउवास मुद्र दुस्तर ती
विचार येवूँ ऐका ८२ तुम्ही पां वही प्रताप वंत वैसा माझे वदन नौ वंत मही
का कतिंतने इतलीत पुढती आणीन येस्वळी ८३ नळ निक आंगद जांबु
वंत ऐकोनी जाले भयाभीत ह्मणा सीमगर सीठि परमाद्रुत भशील उदकांतने

(7A)

उनी ८ तरीमारति ऐवें वचन आह्मी ये स्वर्गीराहुं पुणे कुजवां बुनीसीं धुं
घन नकरवेची कोन्हां जाणपा ८ ऐसें मारतिनें परीसोन मग करीता जाला
उड्डाणा जयजय यत्रास्वीर पुनंदन झणौनी यांते शणी ८ मनोवेगें हनु
मंत बालीला मही कावतिलक्षीत येवे वीस डुर्गरस कासहीत कोणहां सन
कळतवोलां डिली ८ अणुरेणुं पर्यंत समान जाला ज्यान किशो व्रह्मरणा
येवं भद्रकाळी ये देवालय देवुन मारति संचरे ते स्त्रांनी ८ तों कापरप आनु
शानिंबहुं वस देउळ माजी आरति रासत वी प्रांवी प्रेतें मद्यमांस पुजनंस्त
जी ठेविली ८ ब्रह्मास्त्रे विलोकिती येक येका सी वचन दाविति झण सी येणें मो
श प्राप्ती प्रमाणाग्रंथी लीहीले ऐसें ८ ऐसें देकोनी रघुनाथ भक्त झणे यांस
मोश वैचा प्राप्त आतां व्रणाळ मोश लरीत पावति हस्ते माझी पावें ८ आसो

४

देउळीहनुमंतप्रवेशोन देविचीप्रतिमां उचलुन न्हाणीयेमाजीठेविटेंक्रोन
 द्वारलावीलेंहनुमंते ८८ वज्रपाटेंदेवोनी आपणावैसलादेवीचेस्त्रांनी
 सर्वांगीसेंडुरचर्तुनी जालाभवानीहनुमंत ८९, देविमासति कडेविजोकि
 त तवंभयानकरूपदिसत जेसाहारणीव्याग्रहांत माहांव्याग्रप्रवेशाला
 ९० तवंपेरीकडेआसुरबुद्धत ब्राह्मणसंन्यासपर्वत पुजासामोग्रीधेउनि
 आहुत अहीमहीतेशंपातले ९१ तोंवज्रपाटेंआसतिदीधली तेंअवळति
 वनांक्रदावाळी येकस्मृतिशक्तिशोभली स्रणोनिस्तोत्रेंपढतिबुद्धंत ९२ ऐसं
 लोटलीयांयेकमोहर्त तोंरुद्रपीणीजांतुनीबोलत स्रणोधन्यधन्यतुम्ही
 भक्त बळीसीरामलक्ष्मणआणीलेयें ९३ लंकेपुढेंबुद्धतावेप्राण म्यांव
 घेतलेसत्यवचण परीतुमचेंकरावयाभोजन इछामातेंउदेली ९४ तरीमा

७

(8A)

शंरूपबहुंततीव्र पाहतांजातिलतुमवेप्राणसत्वर वरीपाडोनीगवासदा
र पुजाआधीसमर्पवि ९८ ऐसीदेवीबोलतांआंतोनि अहीमहीहर्षलेतेव
क्षणी स्मृणतिआह्मीधन्यत्रीभुवनी भक्तश्रीरोमंतीदोघेही ९९ मगदेउळ
मस्तकींविशाळ गवासपाडोनीतालाळ पंच्यामंतवेचटसबळ स्नानांकार
णोंवोतीले १०० तोंमुखपसरोनीहनुमंत घटघरांप्रांशीहंतुंमंतं पंच्यामृत पाठी
शुद्धोदव्रवोतीलेंसमस्त प्रशाळीलेमुखवर्णे १०१ धुपदीपवाहतितेक्षणी देवि
सहणेहेतुंचेइं सवेवीहणेभक्तवत्ताही नैवेद्ययेउंचात्वरें १०२ मगभर
नीविशाळपात्रें अन्नवोतितियेकरसरे जयजयदेवीस्मृणोनीगजरें आसुरस
र्वगर्जति १०० सव्यअपसव्यकरुनीहस्तें स्वाहाकरीरुद्ररूपीनीलरीतें जैसा
दावांतीपडतांवतातें नानांकाष्टातेंभक्षीजेवी १ पंचभक्षपरमान्न बहुंतरं

७

गात्रे वोदन श्रावणाआणीलवणश्रावणादिपुण आसंत्वात्तरीवरीति २ द
 धीदुग्धनवनीत यात्रेपाटहीसोडिलेबहुंत जेसेवर्षाक्रांतीसरीतापुरथांस्त
 समुद्रासीभेरावया ३ पुजारेलोहोदंडघडनी प्रेरीतीमोरीमाजीनेशणी प्र
 सादबाहेरणावाहणौनी क्रीतिप्रस्तवदुसाल ४ तवंतेथेंदेवीवैसलीभया
 नीत तीवरीप्रहरादळत देविमणसकटयेथं मजप्रभुतवाउचलें ५
 आसुरीआणीलारघुनाथ नैदेवग्रासीबोहनुमंत मजताडणहोतसेयेथं
 कोणांसआनर्थसांगोहा ६ आसोहानीमोक्रांतीक्रीतिआसुर परीकाही
 हींनयेवीबाहिर मगहनुमंतेंलपुवरीतांवीसत्वर तवंतेथेंबाहेरपातलें
 ७ प्रसादहणौनीपुजारेसत्वर आचानकुरुणीपाहतांअनुमात्र तेंक्षारक
 पुतीक्ष्णपरमतीव्र ह्मणतिहंसुत्रयें ८ आसोयेकमेकानेंबोळतिआसुर

१०४

वैदेवीमांडला आनर्थशोर इहिं वोरुनी आणी लारबुविर परम अनर्थ
हीसे पुढें ९ रावणे वेंसीली सीता सुंदर आव्रसात आला येव्वान्नर तेणे
लंका जाळोनि समग्र वेला संहारबहुंतावा १० तैसें वीमांडिलें आसे येथं
ऐसें बोलताति बुद्धिमंत नीज लानां उगुणी लीत जाते जाले ते समई ११
मग घातलें शुद्ध जळ संवें वी आणी तातितां बुल ते हां हा वाफो उनी प्रांजळ
रुद्ररूपीणी बोलीली १२ हाणेनीं बुद्धि आनी पुढें तुहांसी आक्षयेवर
देइन तुह्मी आणी लंका पाट्याव्या करीन समान दोघांसी १३ माझी प्रस
न्नता लवलाद्या आतां प्वये इलर प्रत्यया ऐसें देवी वेंवा क्ये कुनीयां का
हणे वाली लेग्र हाकडे १४ देवि हाणेया उपरी राम सौमित्र आणा वेश्रु
वरी सगळे वीद्याला वेदे उळाभीतरी या उपरी कौतुव पाहा १५ सज्जीदा

(१०)

नंदतनुरधुविर ज्याव्याणुणां सिनाही पार जो वेदशास्त्रां आगो-वर
 त्यासी जीढीन सगळेंची १८ ऐसदे विवेकद्वैकोन आनंदले अहिमहि
 दोघे जण विसकोटी आसुर घेउन वाडीला मांसी आणां वया १९ रवीकु
 किंवी निधानें जें होतिं ठेवीलीं होतिं आधुवोनीं तें सोडुनियां तें शणीं रथासी
 दटबांधीले १८ मग काटिलें मोहनत्र सावध जाले मसौ मित्र उघडीले आ
 कर्णनेत्र तवं भोंवंते आसुर दाटले १९ श्रीमसौ मित्रास बोले वारें शत्रुनें
 आपणांसी आणीलें आमवेधनुष्य बाण हीरोनीनेले रथी बांधले दट
 आह्मां २० ज्यान विसारी खेवें कीडून गेलें दुःख समुद्रीबुजेन नरथ त्यागी
 लआतां प्राण हें वर्तमान ब्रह्मतांची २१ कौशा व्यासु मित्रा दोघी जनीं प्रा
 णादेतिल ऐकतां तें शणीं वाशिष्ठादि ब्रह्माहं मुनी दुःखार्ण विपउतिल २२

विमिषणसुग्रीवहलुमंत नळनिळांगदजांलुवंत माझेप्राणसखेसमस्त
 प्राणदेतिलमजलागी ॥ देवसमस्तवंदीयउले त्यांवेधैर्यदूर्गआजीमव
 यले शुधीतपात्रीवेउठविले तैसेंआलेदैवांसी ॥ आतांआसावेधीर
 धरुण जरीसंवरीपावेळउमांमया तरीसुणमात्रनजागतांवीघ्न नीरस
 नजाइलसुमित्रा ॥ जोसाक्षात्सुखावतार तोआमुवाभारुतिसाकार
 तोजरीपावतासत्वर तरीआतुरासंदुप्रीत ॥ साक्षातशेषनायायण
 आवतारपूरुषरामलक्ष्मण आतासमयासारीवेवर्तनि दावितिखुणाजा
 णायें ॥ आसोराक्षसीरामसौमित्र रभीवैसविलेसत्वर सीदुरवर्णपुष्प
 हार गळांघालीतिआणोनी ॥ येरीउधळीतिसेंदुर पुढेंवाद्यावेहोती
 गजर नमनशस्त्रंकरुणंसीसमग्र आसुरहाकाफोडिति ॥ चालवीलेते

कंभीर वत तोतेनगरलोकसमस्त धांवतिपाहावयारघुनाथ येवचवदतगोष्ठ
 मीं ३० देखोनीउभयेमूर्तिसकुमार लोकांसनधरवेचीगहिवर नेत्रीश्रवोला
 गलेनिर हाहाकारजाहाला ३१ नगरीवरुदतिसमस्त येवचीवर्तलाआकांत
 चराचरादिजीवसमस्त पाहोनीरघुनाथगोष्ठवरीती ३२ तीनप्रदक्षणांक
 रून देउठांमध्येआणीलेदेवेजग देविचीकृपाटेउघडून आंतलोयेनीदी
 धले ३३ कृपाटेदेउनीनावति राधसगदबघालीति दीवरीपाहातिचेउनीना
 वति मध्यप्राशीतिउत्तम ३४ इकडेउठांतगमलसुमण पाहतिदेविचीलो
 कुन तवंतीपोयसरीलेंविशाळवदन काळहीदेखोनचळीकांपे ३५ हाव्रदि
 धलीभयंकर हणोलुकीदोघेजपुत्र तुहांसीगीळीनमीमत्वर स्मरण
 कराकुळदैवत ३६ प्राणसखाआसेलुपाही त्यासंकीतावेंदेहांतसमई

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com